

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ความสำคัญและขั้นตอน
ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ครูผู้สอน ครูชีวาภร จวบรัมย์

ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง ความสำคัญและขั้นตอน
ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์

๑. การกำหนดประเด็นปัญหา
๒. การค้นคว้ารวบรวมข้อมูลหลักฐาน
๓. การตรวจสอบความจริงจากหลักฐานและตีความหลักฐาน
๔. การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบประเด็นคำถาม
๕. การนำเสนอเรื่องที่ศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้

๑. อธิบายลักษณะและประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้
๒. จำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะและกระบวนการ

๑. วิเคราะห์และตีความข้อมูลจากหลักฐานประวัติศาสตร์ได้
๒. อภิปรายเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของหลักฐานที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ

๑. นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาข่าวสารต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ และส่งผลต่อสังคมไทย

จ	เ	อ็	ก	โ	ซ	า	น	อ	น
ด	ภ	ก	ไ	ม	ณ	ฑ	ป	ม	พ
ห	า	ข	ว	า	น	ห	น	า	ร
ม	พ	ร	ว	ย	ง	ร	นุ	น	ะ
า	ย	เ	จ	น	ว	ป	อ	ย	ป
ย	น	ก	ย	า	ง	ถ	า	น	ร
เท	ต	คิ	ล	า	จ	า	ริ	ก	า
ตุ	ร	โ	บ	ว	ว	ย	ก	ร	ง
หิ	ว	น	า	ต	า	ช	า	ย	ค
พ	ง	ศ	า	ว	ด	า	ร	ว	ย

จ	เ	อ็	ก	โ	ซ	า	น	อ	น
ด	ภ	ก	ไ	ม	ณ	ฑ	ป	ม	พ
ห	า	ข	ว	า	น	หิ	น	า	ร
ม	พ	ร	ว	ย	ง	ฐ	นุ	น	ะ
า	ย	เ	จ	น	ว	ป	อ	ย	ป
ย	น	กั	ยั	า	ง	ถั	า	น	ร
เท	ต	คิ	ล	า	จ	า	ริ	ก	า
ตุ	ร	โ	บ	ว	ว	ย	ก	ร	ง
หิ	ว	น	า	ต	า	ซ	า	ย	คั
พ	ง	ศ	า	ว	ด	า	ร	ว	ย

เฉลย

มณฑป อ่านว่า มน-ดบ

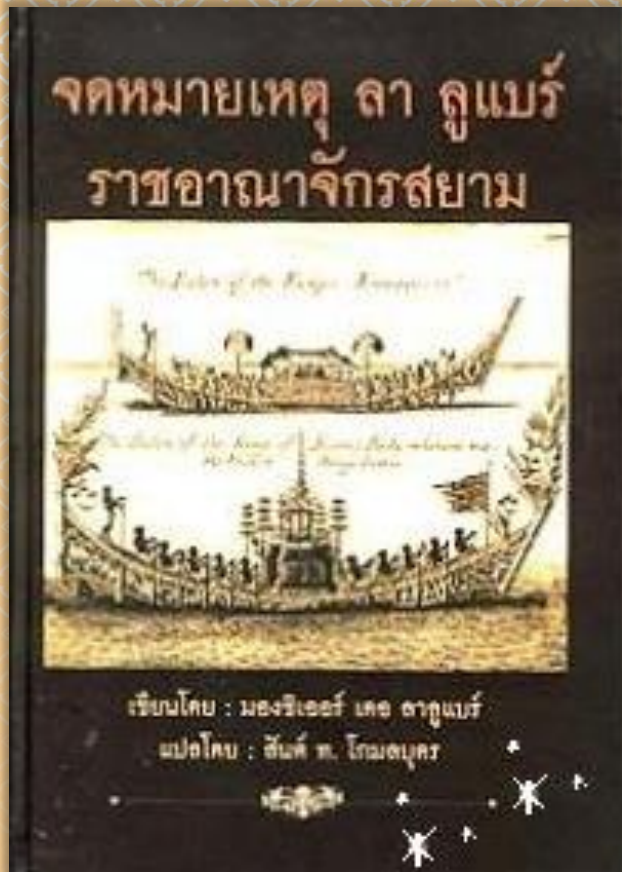
จดหมายเหตุ พระปรางค์ ขวานหิน มณฑป

ภาพยนตร์ พงศาวดาร ศิลาคาริก รูปถ่าย

จดหมายเหตุ

เป็นเอกสารสำคัญสะท้อนให้เห็นถึงสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และองค์ประกอบทางสังคมในยุคหรือสมัยใดสมัยหนึ่งที่เอกสารนั้นได้ผลิตขึ้น เอกสารจดหมายเหตุในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยในด้านต่าง ๆ

ที่มา สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ <https://www.nat.go.th>

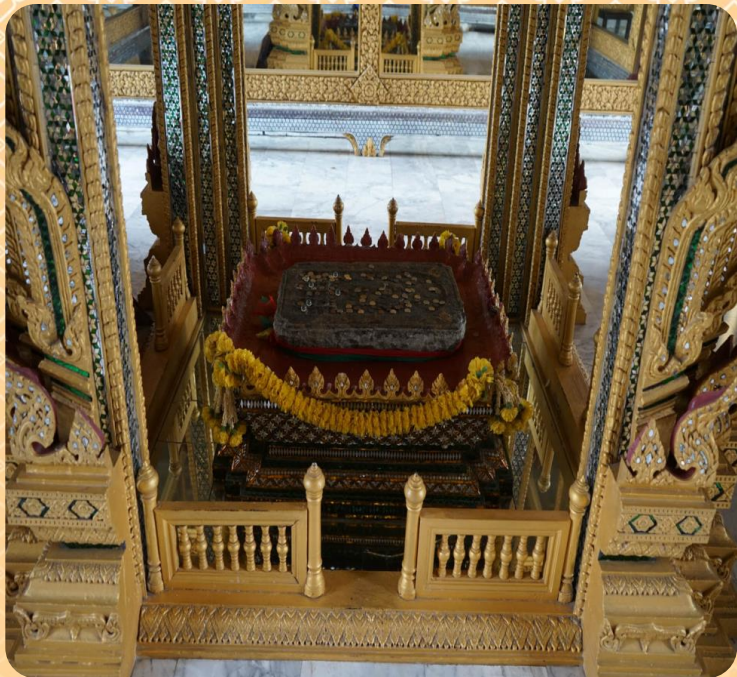

มณฑป

มณฑป อ่านว่า มน-ดบ

เรือนเครื่องยอดขนาดใหญ่
มีรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส หลังคาเป็นทรง
จอมแห ประกอบด้วยชั้นเชิงกลอน
หลายชั้น

มณฑปพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

รอยพระพุทธบาทถูกค้นพบในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยพระเจ้าทรงธรรม จากนั้นได้สร้างมณฑปครอบไว้เป็นสถานที่จาริกแสวงบุญของอาณาจักร เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ มณฑปถูกปล้นเผาทำลายรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นใหม่ดังเดิม

ศิลาจารึก

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงทำจากหินทรายแข็ง ลักษณะเป็นหลักสี่เหลี่ยม ด้านเท่าทรงกระโຈม หรือทรงยอ เรียกศิลาจารึกหลักนี้ว่า จารึกหลักที่ ๑ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ที่มาข้อมูล : กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย.

http://www.sukhothai.go.th/history/hist_08.htm

พระปรางค์

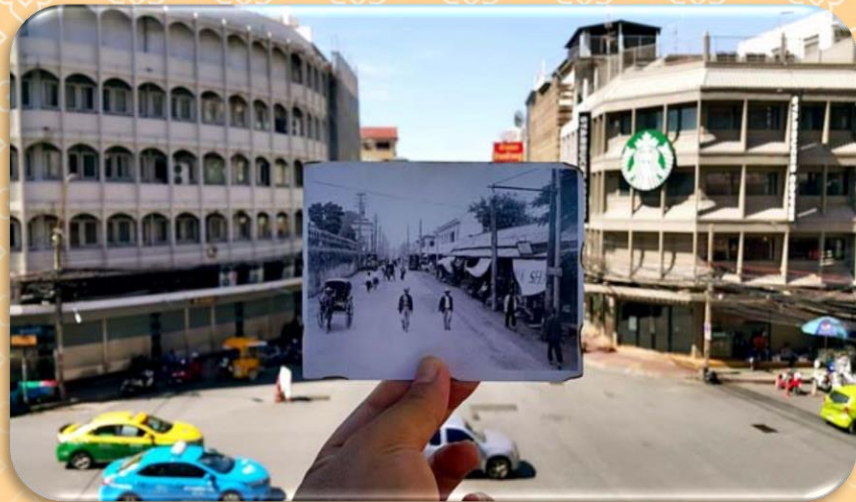
เป็นสิ่งก่อสร้างประเภทหนึ่งในงานสถาปัตยกรรมไทย เป็นหลักประธานในวัด เช่นเดียวกับพระเจดีย์ แต่เดิมถือว่าเป็นงานสถาปัตยกรรมที่มีรูปแบบลักษณะเฉพาะของขอม โดยมีคติความเชื่อในศาสนาฮินดู ว่าเป็นสัญลักษณ์ของ เขาพระสุเมรุ

ภาพยนตร์/การ์ตูนอิงประวัติศาสตร์

ภาพถ่าย

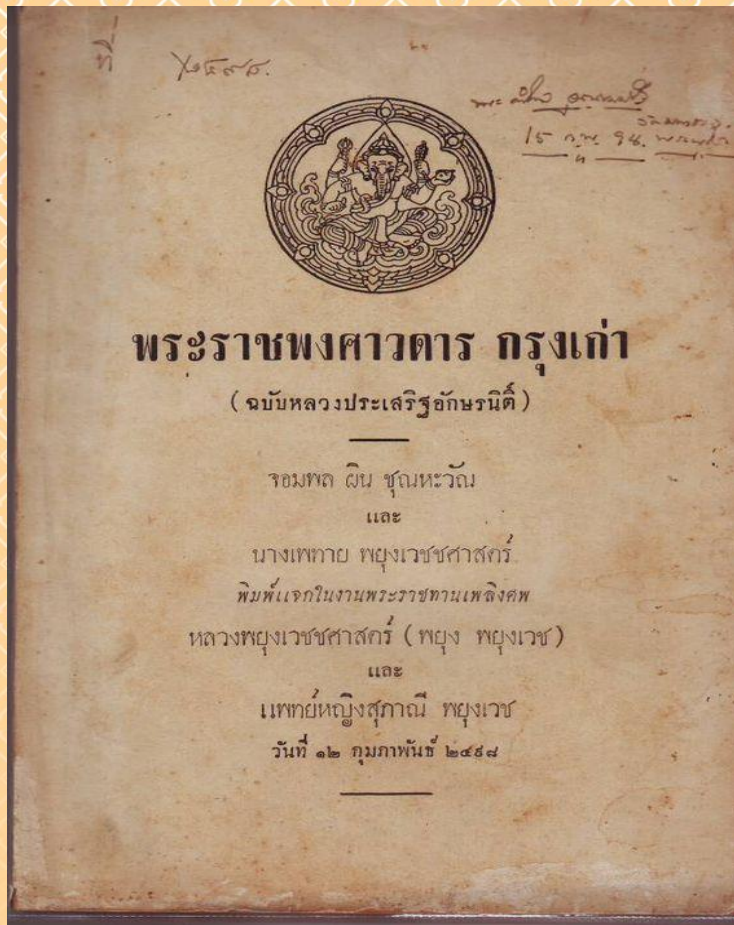

ภาพถ่าย ที่มา :<https://www.sanook.com/travel/1405681/> สืบค้นเมื่อ 12/03/65

ขวานหินขัด

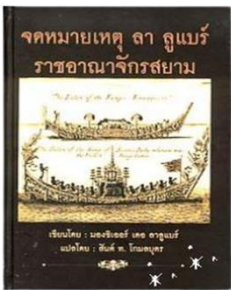
เครื่องมือเครื่องใช้ของ
มนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์มี
ลักษณะเป็นก้อนหินที่มีการ
กะเทาะขัดแต่งให้เกิดความคม

พงศาวดาร

บันทึกเหตุการณ์เรื่องราว
ของเหตุการณ์เกี่ยวกับ
ประเทศชาติหรือพระมหากษัตริย์
ผู้เป็นประมุขของประเทศชาติ

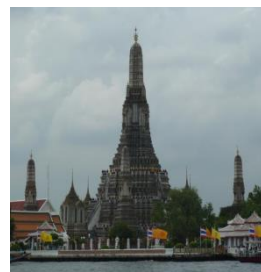
จดหมายเหตุ

มณฑป

ศิลาจารึก

พระปรางค์

ภาพยนตร์

ภาพถ่าย

ขวานหินขัด

พงศาวดาร

หน่วยที่ ๑ ร่องรอยจากอดีต **ใบความรู้**
เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ จารึก ตำนาน พงศาวดาร จดหมายเหตุ บันทึกรายการประจำวัน เอกสารทางวิชาการ ชีวิตประวัติดิจิทัลส่วนตัว หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร กฎหมาย วรรณกรรม ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานโบราณคดี เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ เงินตรา หลักฐานจากการบอกเล่า ที่เรียกว่า "มุขปาฐะ"

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

ที่มาของภาพประกอบ : <https://1th.me/zzzUd>

หลักฐานชั้นต้น คือ หลักฐานที่บันทึก สร้าง หรือจัดทำขึ้น โดยผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง หรือบ่งบอกให้รู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นจริงๆ แม้จะถูกคัดลอกขึ้นมาใหม่ แต่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อหาหรือเพิ่มเติมเนื้อหา ก็ยังถือว่าเป็นหลักฐานชั้นต้น

แบ่งตามลำดับความสำคัญ

หลักฐานชั้นรอง เป็นหลักฐานที่เขียนขึ้นโดยบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง โดยมีการเรียบเรียงขึ้นภายหลังจากเกิดเหตุการณ์นั้นๆ เช่น พงศาวดาร ตำนาน บันทึกรายการบอกเล่า ผลงานทางการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการ อธิบายไว้อย่างเป็นระบบ โดยนักประวัติศาสตร์มาแล้ว

ใบความรู้ เพิ่มความเข้าใจ

จำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลำดับความสำคัญ

หลักฐานชั้นต้น

หลักฐานชั้นรอง

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

จารึก พงศาวดาร

จดหมายเหตุ

บทความ หนังสือเรียน

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

โบราณสถาน โบราณวัตถุ

เงินตรา ภาพถ่าย

ภาพยนตร์

แบ่งตามลำดับความสำคัญ

หลักฐานขั้นต้น

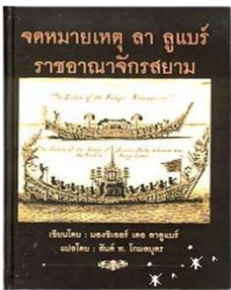
หลักฐานที่บันทึก
สร้าง หรือจัดทำขึ้น
โดยผู้เกี่ยวข้องกับ
เหตุการณ์นั้นโดยตรง

หลักฐานชั้นรอง

หลักฐานที่เกิดขึ้น
ภายหลังจาก
เหตุการณ์นั้น โดยมี
การเรียบเรียงขึ้นใหม่

กิจกรรม

จำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์

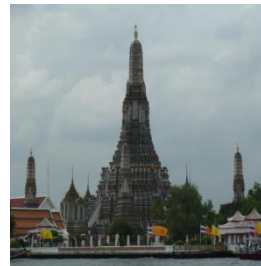
จดหมายเหตุ

มณฑป

ศิลาจารึก

พระปรางค์

ภาพยนตร์

ภาพถ่าย

ขวานหินขัด

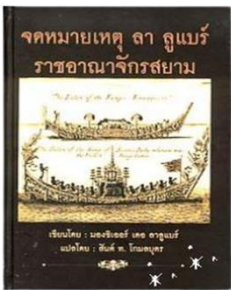
พงศาวดาร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

```
graph TD; A[แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน] --> B[เป็นลายลักษณ์อักษร]; A --> C[ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร];
```

เป็นลายลักษณ์อักษร

ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

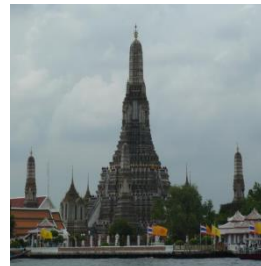
จดหมายเหตุ

มณฑป

ศิลาจารึก

พระปรางค์

ภาพยนตร์

ภาพถ่าย

ขวานหินขัด

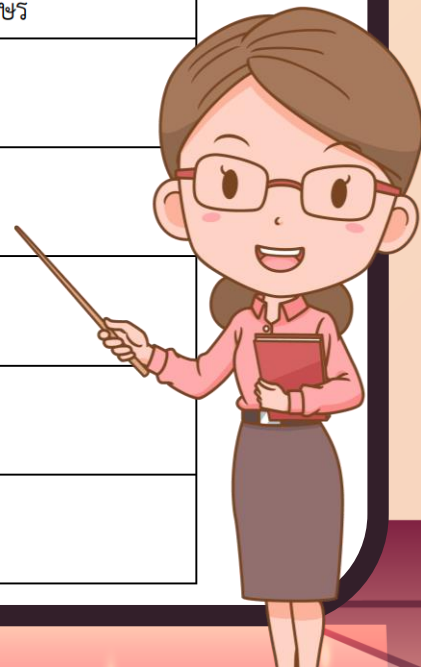
พงศาวดาร

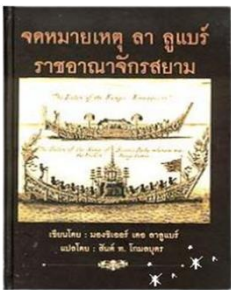
ใบงานที่ ๑ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแบ่งประเภทของหลักฐานจากภาพที่ปรากฏในสื่อกิจกรรม
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้ถูกต้อง

ตอนที่ ๑ แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

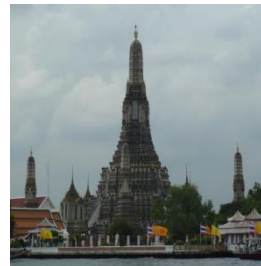
จดหมายเหตุ

มณฑป

ศิลาจารึก

พระปรางค์

ภาพยนตร์

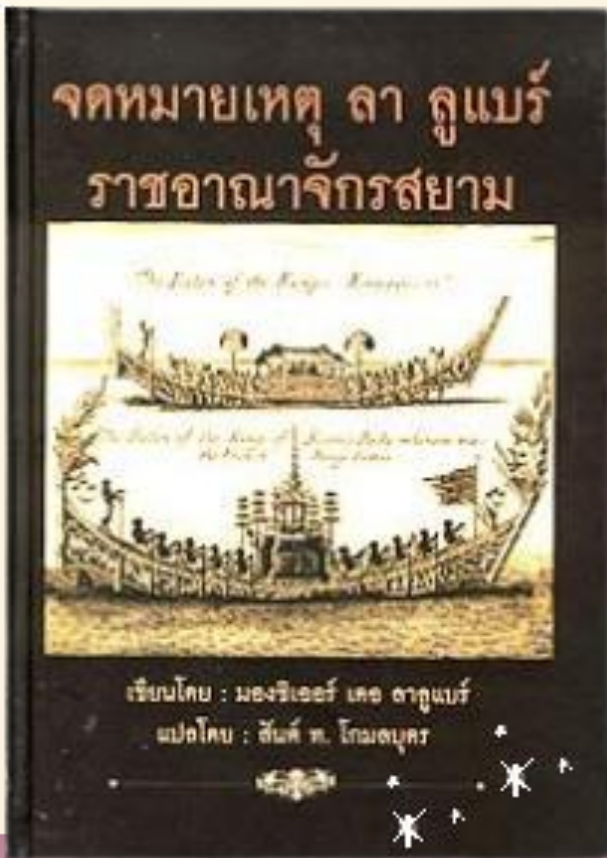
ภาพถ่าย

ขวานหินขัด

พงศาวดาร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

จดหมายเหตุ

เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

มณฑป

ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

ศิลาจารึก

เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

พระปรางค์

ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

ภาพยนตร์/
การ์ตูนอิงประวัติศาสตร์

ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

ภาพถ่าย

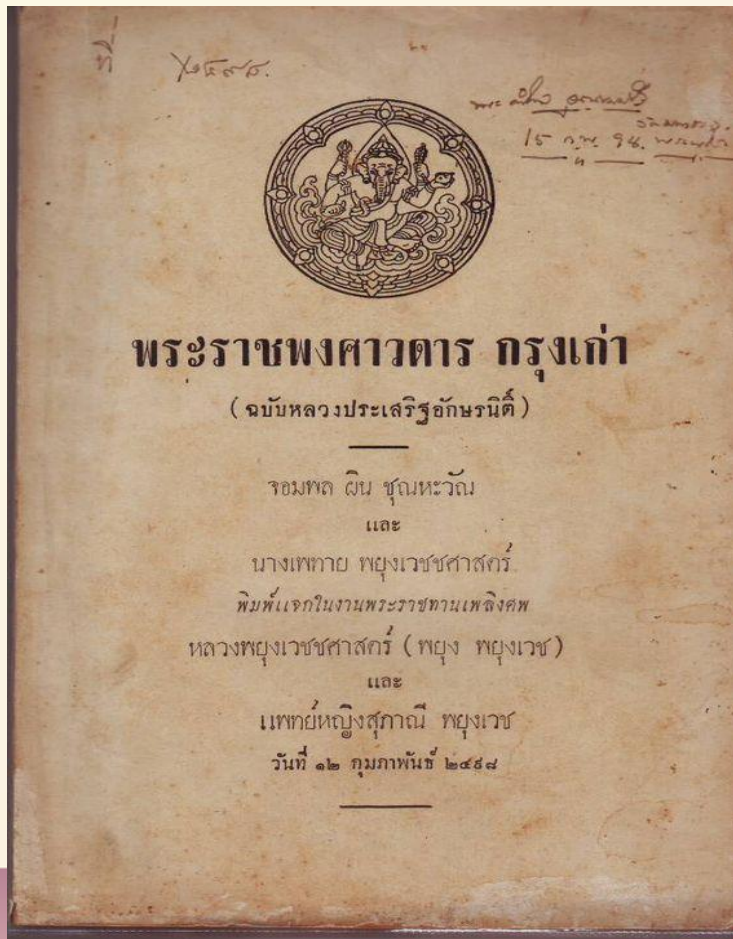
ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

ขวานหินขัด

ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

พงศาวดาร

เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

จดหมายเหตุ

ศิลาจารึก

พงศาวดาร

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

มณฑป พระปราสาท

ภาพยนตร์ ขวานหินขัด

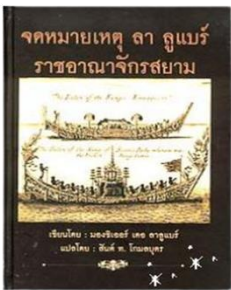
ภาพถ่าย

แบ่งตามลำดับความสำคัญ

```
graph TD; A[แบ่งตามลำดับความสำคัญ] --> B[หลักฐานชั้นต้น]; A --> C[หลักฐานชั้นรอง];
```

หลักฐานชั้นต้น

หลักฐานชั้นรอง

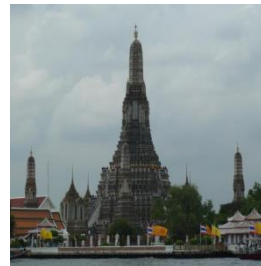
จดหมายเหตุ

มณฑป

ศิลาจารึก

พระปรางค์

ภาพยนตร์

ภาพถ่าย

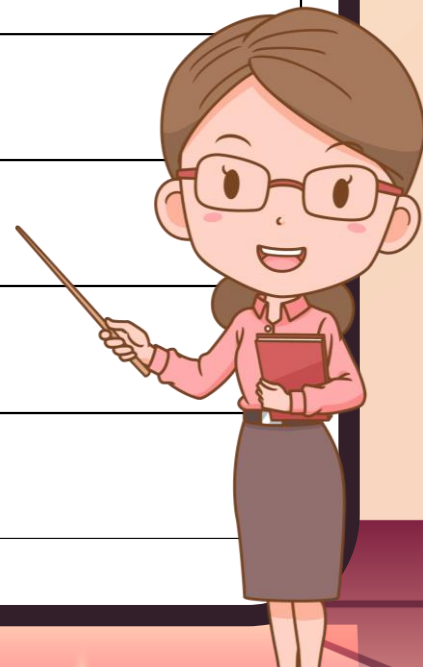
ขวานหินขัด

พงศาวดาร

ตอนที่ ๒ แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

จดหมายเหตุ

หลักฐานชั้นต้น

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

มณฑป

หลักฐานชั้นต้น

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

ศิลาจารึก

หลักฐานชั้นต้น

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

พระปรางค์

หลักฐานชั้นต้น

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

ภาพยนตร์/
การ์ตูนอิงประวัติศาสตร์

หลักฐานชั้นรอง

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

ภาพถ่าย

หลักฐานชั้นต้น

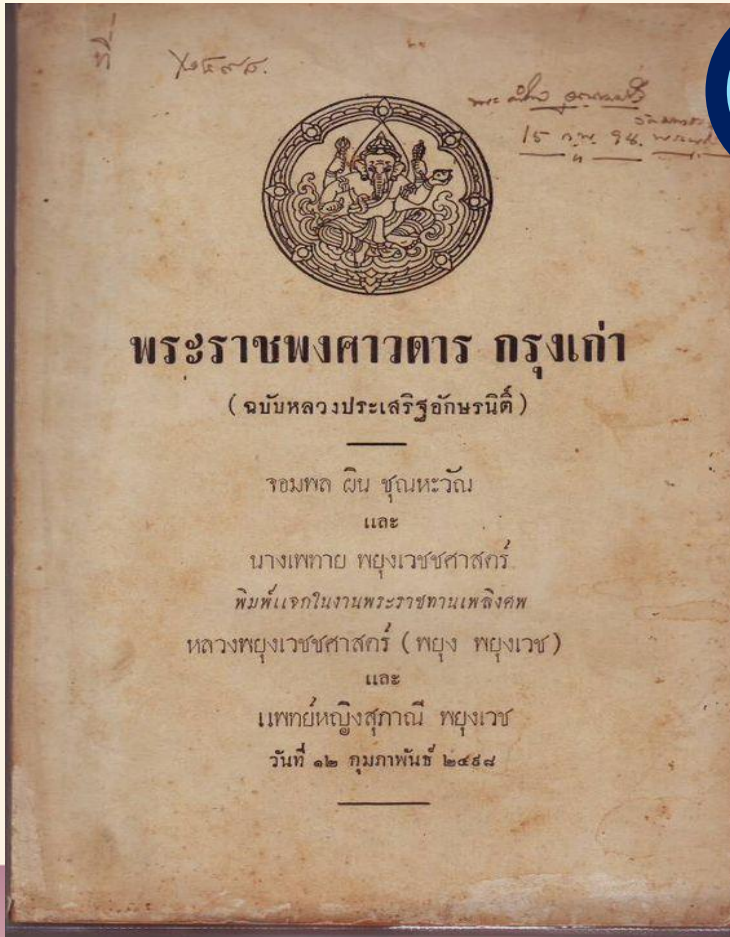

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

ขวานหินขัด

หลักฐานชั้นต้น

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

พงศาวดาร

หลักฐานชั้นรอง

แบ่งตามลำดับความสำคัญของหลักฐาน

หลักฐานชั้นต้น

ศิลาจารึก พระปรางค์

ขวานหินขัด ภาพถ่าย

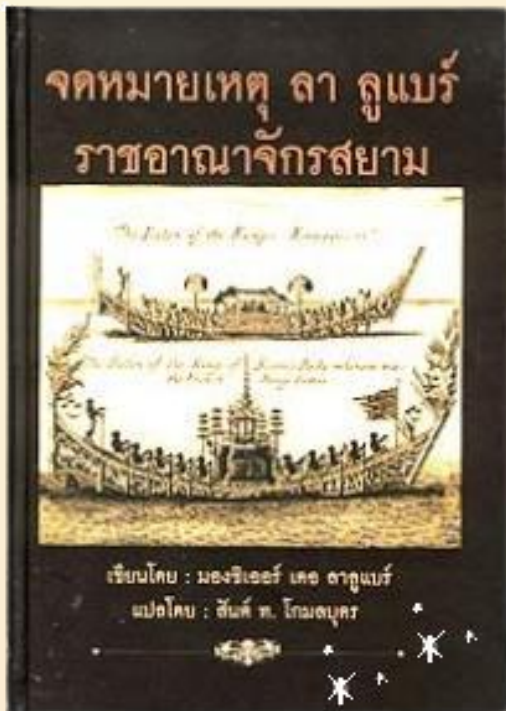
จดหมายเหตุ มณฑป

หลักฐานชั้นรอง

พงศาวดาร

ภาพยนตร์

จดหมายเหตุ

แบ่งตาม**ลักษณะ**ของหลักฐาน
เป็นหลักฐาน. เป็นลายลักษณ์อักษร

แบ่งตาม**ลำดับ**ความสำคัญ
เป็นหลักฐาน..... **ขั้นต้น**

ภาพยนตร์/ การ์ตูนอิงประวัติศาสตร์

แบ่งตาม**ลักษณะ**ของหลักฐาน เป็นหลักฐาน...**ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร**

แบ่งตาม**ลำดับ**ความสำคัญ เป็นหลักฐาน..... **ชั้นรอง**

สรุปบทเรียน

เรื่อง ความสำคัญและขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ กระบวนการที่แสวงหาข้อเท็จจริงที่มีขั้นตอนอย่างชัดเจนและการรวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ถือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่จะทำให้เราทราบข้อมูลต่าง ๆ ได้

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ความสำคัญและขั้นตอน
ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบกิจกรรม เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์
๒. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ พงศาวดารไทย เรื่อง “ศึกยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
๓. หลักฐานทางประวัติศาสตร์พม่า เรื่อง “ศึกยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช”
๔. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่างประเทศ เรื่อง “ศึกยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช